

Кампания „Разпознай лицензирания инвестиционен посредник“

Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници (БАЛИП) провежда информационна кампания под надслов „Разпознай лицензирания инвестиционен посредник“ с подкрепата и сътрудничеството на Комисията за финансов надзор.

БАЛИП подготви информационен материал с 10 признака, по които гражданите могат да разпознаят лицензирания от нелицензирания инвестиционен посредник, представени като въпроси и отговори на достъпен език. Информационният материал заедно със знака на кампанията е публикуван на сайтовете на всички членове на БАЛИП, като се разпространява сред медии и партньорски организации.

Целта на информационната кампания на БАЛИП „Разпознай лицензирания инвестиционен посредник“ е гражданите да бъдат достъпно информирани как сами могат да различат спазващите закона инвестиционни посредници от недобросъвестните и незаконните посредници, и какво да направят, за да се предпазят от измами.

Информационният материал с признаците за отличаване на лицензирания посредник от незаконните инвестиционни посредници е публикуван и от Комисията за финансов надзор.

10 признака: Как да отличите лицензирания инвестиционен посредник от нелицензирания

Как да разбера дали инвестиционният посредник е лицензиран, за да ми предлага инвестиционна услуга?

Инвестициите и търговията на финансовите пазари се извършват единствено чрез **лицензирани инвестиционни посредници, банки и управляващи дружества**, които получават лиценз за тази дейност и са наблюдавани от надзорен орган в съответната държава, в която са регистрирани. В България националният надзорен орган е Комисията за финансов надзор.

Възможно е да получите обаждане по телефона или предложение за инвестиция от нелицензиран посредник, който дори може да Ви покаже фалшив лиценз. Затова преди да ползвате услугите, **първо трябва да проверите дали е лицензиран от Комисията за финансов надзор (КФН) - на www.fsc.bg в секция „Регистри и справки“, подсекция „Електронен регистър и картотека“, т. 2 „Инвестиционни посредници“, т. 4. „Колективни инвестиционни схеми“, т. 5. „Национални инвестиционни фондове“, т. 6 „Управляващи дружества“ (<https://bit.ly/2HY5HMH>), както и чрез безплатно обаждане на нейния информационен център на телефон **0800 40 444**. В случай на дружество от друга държава в Европейския съюз, което извършва инвестиционни услуги и дейности на територията на Република България при свобода на предоставяне на услугите, същото следва фигурира в списъка на сайта на Комисията за финансов надзор www.fsc.bg, в меню **Нотификации** (<https://www.fsc.bg/bg/podnadzorni-litsa/notifikatsii/notifikatsii-polucheni-v-kfn/>).**

Мога ли да разпозная нелицензирания инвестиционен посредник по сайта му?

Да, на сайта на КФН www.fsc.bg, в секция „Регистри и справки“, подсекция „Електронен регистър и картотека“, т. 2 „Инвестиционни посредници“, на следния адрес: <https://bit.ly/2HY5HMH> има информация както за лиценза на посредника, така и за адресите на сайтовете, чрез които предлага услугите си. Инвестиционните посредници нямат право да предоставят услуги чрез интернет страници, с различни адреси от тези, които са заявили пред съответните компетентни органи на държавите членки!

КФН поддържа на интернет страницата си в секция „За потребителя“, подсекция „Предупреждения за потребителите“ (<https://www.fsc.bg/bg/za-potrebitelya/preduprezhdeniya-za-potrebitelite>) списък с информация относно лица и интернет платформи, които извършват инвестиционна дейност и предлагат инвестиционни услуги без лиценз. Този списък се актуализира редовно, вследствие на жалби и сигнали на граждани, както и на друга информация до която КФН има достъп по служебен път.

Ако инвестиционният посредник не е български, трябва ли да има лиценз от България?

Инвестиционните посредници, които са регистрирани в друга държава в Европейския съюз, трябва да имат лиценз от съответния надзорен орган на страната, в която са учредени. За да извършват дейност тези дружества са длъжни при предлагане на услуги на територията на България (това включва и услуги по интернет) да са подали нотификация към КФН. Спазилите закона европейски инвестиционни посредници (брокери) трябва да са в списъка на сайта www.fsc.bg, в меню Нотификации (<https://www.fsc.bg/bg/podnadzorni-litsa/notifikatsii/notifikatsii-polucheni-v-kfn/>).

Ако инвестиционният посредник (брокерът) Ви показва лиценз, издаден от държава, която не е в Европейския съюз, то той няма законно право да предлага услуги в България, преди да е регистрирал местен клон, който да е получил лиценз от Комисията за финансов надзор или надзорен орган на държава членка в ЕС. Дали има лиценз за България можете да проверите на www.fsc.bg в секция „Регистри и справки“, подсекция „Електронен регистър и картотека“, т. 2 „Инвестиционни посредници“ (<https://bit.ly/2HY5HMH>), както и чрез безплатно обаждане на нейния информационен център на телефон 0800 40 444.

Трябва ли да сключвам някакъв договор с инвестиционен посредник, за да инвестирам?

Лицензираните инвестиционни посредници задължително сключват договор с лицето, на когото предлагат услугата. Ако някой предлага услуга, свързана с финансовите пазари **без да е лицензиран и без да сключи договор с Вас**, това е индикатор за наличие на измама. Преди да пристъпите към инвестиране на средства на финансовите пазари по банков път, онлайн чрез платежен оператор посредством плащане с кредитна или дебитна карта, трябва да проверите в Комисията за финансов надзор дали посредникът е лицензиран и след това да сключите договор с него. За чуждестранните посредници, бихте могли да проверите за наличие на лиценз на интернет страниците на съответния надзорен орган. Ако посредник поиска да му преведете пари само след обаждане по телефона или разговор във Фейсбук (или друга социална мрежа), възможно е да попаднете в измамна схема. **Лицензираният инвестиционен посредник никога няма да Ви поиска да преведете пари, без да сте сключили договор.**

Какво трябва да проследя при подписване на договор, за да съм сигурен, че е с лицензиран инвестиционен посредник?

Когато сключвате договор с лицензиран инвестиционен посредник, наименованието му в договора съвпада напълно с наименованието на инвестиционния посредник в регистрите на КФН. Неправомерно е името на посредника да не е идентично с името на фирмата, която е получила лиценз от съответния надзорен орган. Друг идентификационен белег за учредените в Република България посредници е единният идентификационен код (ЕИК), който трябва да съответства с този в регистрите на КФН, по аналогия - името на получателя (инвестиционния посредник), титуляр на банковата сметка, по която трябва да преведете пари следва да съответства напълно с името, което фигурира в регистрите на КФН и в договора.

При лицензираните инвестиционни посредници от КФН договорите с **клиентите се подписват заедно от представляващите дружеството или от оправомощени лица**, които задължително са проверени от Комисията за финансов надзор и са **вписани в регистър**. Всеки може да провери имената на законните представители на инвестиционния посредник в регистъра, воден от КФН или в Търговския регистър. Лицата, които имат право да подпишат договор и да приемат поръчки (т. нар. лица по чл. 39 от Наредба № 38 за изискванията към дейността на инвестиционните посредници) за покупка или продажба на ценни книжа, могат да се проверят по партида на конкретния инвестиционен посредник, в регистъра на КФН, на следния адрес (<https://bit.ly/2HY5HMH>). В групата - инвестиционни посредници - избирате по първа буква от името на посредника, след което се избира „Обстоятелства за ИП“, след това „Лица, сключващи договори и приемащи поръчки за покупко-продажби на ценни книжа“, визуализира се списък с всички лица, които имат право да сключват договори и да приемат поръчки при конкретен посредник, както и датата, от която даденото лице работи при този инвестиционен посредник.

Обикновено, когато нелицензиран посредник Ви е убедил по телефона да инвестирате спешно, получавате с куриер на адрес, брокерски договор за сделки с финансови инструменти, който е подписан от страна на инвестиционния посредник, който не разполага с лиценз, без да е посочено името на подписващия, както и в какво качество действа. Възможно е мнимите посредници неправомерно да изпратят договор от името на инвестиционен посредник, който действително разполага с лиценз да извършва инвестиционна дейност като в договора са посочени банкови сметки, по които инвеститорът да преведе парични средства, необходими за закупуването на обещаните финансови инструменти с титуляр дружество, което често има изключително близко по звучене фирмено наименование с това на лицензирания инвестиционен посредник, от чието име се представя. Целта е инвеститорът да бъде заблуден, че превежда парите си по сметка на лицензиран инвестиционен посредник.

Какво трябва да имам предвид, когато превеждам пари на инвестиционен посредник?

Плащания към лицензирани посредници се извършват в техни офиси на каса до 10 000 лв. или по банков път, както и онлайн. Всички разплащания на каса се извършват в регистрираните офиси на лицензираните от КФН посредници - вписани в регистрите на КФН. Има случаи, когато нелицензирани посредници сключват договор с клиента, но му казват устно или по друг начин да преведе сума по банкова сметка, която е различна от упоменатата в договора. Проверявайте дали посочваната банкова сметка е вписана в договора. Лицензираният инвестиционен посредник ще посочи банкова сметка на негово име, която е вписана в договора и няма да ползва различна от нея. **Наименованието на получателя на паричния превод следва да е идентично с наименованието на лицензирания инвестиционен посредник, вписан в регистъра, воден от КФН и в договора.**

Как да разпознавам офисите на лицензиран и нелицензиран посредник?

Адресът за кореспонденция на лицензирания инвестиционен посредник от КФН, както и неговите офиси, задължително са описани в регистрите, водени от КФН, на следния адрес (<https://bit.ly/2HY5HMH>). В група - инвестиционни посредници, избирате по първа буква от името на посредника, след което се избира „Адреси на офиси на ИП“. Проверете в сайта на КФН - www.fsc.bg или се обадете на безплатния телефонен номер на Комисията - 0800 40 444.

Как да разбера дали по телефона ми се обажда представител на лицензиран или на нелицензиран посредник?

Ако Ви се обаждат по телефона и Ви обещаваат доходност от 50%-100% за кратък период, без да обясняват рисковете на финансовите пазари, това е сигнал за наличие на измама, тъй като това не са реалистични резултати. Лицензираният посредник винаги обяснява, че няма гаранция за печалба на финансовите пазари и че по-високата доходност е свързана с по-висок риск. Инвестирането във всякакви финансови инструменти носи някаква доза риск.

В повечето случаи, мнимите инвестиционни посредници (брокери) настояват клиентът да вземе решение много бързо, като открие сметка и депозира средства при първа възможност, още същият ден. Обикновено нелицензираните посредници набавят личните данни и контактите на лицата, с които се свързват по нерегламентиран начин. При получаване на подобно обаждане инвеститорите следва да се поинтересуват откъде лицето от другата страна на линията разполага с техните данни, като колебливите и/или уклончиви отговори са в общия случай признак за наличие на измама.

Когато предлагат да управляват парите ми от мое име, имат ли право?

Внимавайте кой Ви предлага да управлява парите Ви. Ако някой Ви предлага да инвестира паричните Ви средства вместо Вас самия, трябва да проверите дали изпълнява законовите изисквания. Управлението на всички видове финансови активи (вкл. извършване на сделки с акции от Ваше име и др.) се осъществява единствено от лицензирани инвестиционни консултанти, работещи в инвестиционни посредници, банки и управляващи дружества. Лицензираните инвестиционни консултанти, както и всички лицензирани брокери, които имат право да сключват сделки на „Българска фондова борса“ АД от името на клиенти, са вписани в публичния регистър на интернет сайта на Комисията за финансов надзор (КФН) - www.fsc.bg.

Всеки може да провери и чрез безплатно обаждане до Информационния център на КФН на телефон 0800 40 444.

Каква защита имам за инвестираните средства?

Активите на инвеститорите, които са клиенти на лицензирани в България инвестиционни посредници, които от своя страна внасят вноски във Фонда за компенсиране на инвеститорите (ФКИ), са защитени до 90% процента от активите, но не повече от 40 000 лв. Компенсациите се изплащат от ФКИ в случай на влошено финансово състояние на инвестиционен посредник и/или при отнемане на лиценз на инвестиционен посредник, когато са налице определени законови основания за отнемане на лиценз. Списък с лицензираните инвестиционни посредници, които имат право да съхраняват клиентски ценни книжа и финансови средства, и които плащат вноски към Фонда е публикуван на сайта на Фонда (<http://sfund-bg.com/>).